

MESTNA OBČINA MARIBOR
ŽUPAN

Ulica heroja Staneta 1, SI-2000 Maribor
T: +386.2.2201 000, E: mestna.obcina@maribor.si
S: http://www.maribor.si
Davčna številka: SI12709590, Matična številka: 5883369

Številka: 0110-2/2022-7

Datum: 05.05.2022

GMS – 664

MESTNI SVET
MESTNE OBČINE MARIBOR

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA 33. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR**

NASLOV GRADIVA: Poročilo o delu Sveta za starejše Mestne občine Maribor za leto 2021

GRADIVO PRIPRAVIL: URAD ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE, ZDRAVSTVENO, SOCIALNO
VARSTVO IN RAZISKOVALNO DEJAVNOST
Sektor za zdravstveno in socialno varstvo

GRADIVO PREDLAGA: Aleksander Saša Arsenovič, župan

POROČEVALEC: Metka Roksandić, predsednica Sveta za starejše na MOM

PREDLOG SKLEPA: **Mestni svet se je seznanil s Poročilom o delu Sveta za starejše v
Mestni občini Maribor za leto 2021 in ga potrdi.**

Aleksander Saša Arsenovič
Župan

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA
URAD ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE,
ZDRAVSTVENO, SOCIALNO VARSTVO IN
RAZISKOVALNO DEJAVNOST
Sektor za zdravstveno in socialno varstvo

Številka: 0110-2/2022-7

Datum: 05.05.2022

PODPISNI LIST
PREDLOGA ZA OBRAVNAVO NA 33. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR

Naslov gradiva:	Poročilo o delu Sveta za starejše Mestne občine Maribor za leto 2021
Priloge gradiva (navedba morebitnih prilog):	1.

Pregledali in parafirali:

Podpisniki	Ime in priimek podpisnika	Pristojen organ	Datum	Podpis tistega, ki podpiše oz. parafira
Gradivo pripravil-a:	Tomaž Kšela, član Sveta za starejše MOM		10.5.2022	
Gradivo pregledal-a vodja organa in morebitni vodja NOE:	Brigita GAJZER PLIBERŠEK vodja urada	UVIZSVRD	9.5.2022	
Gradivo usklajeno s pristojnimi organi (če je gradivo pripravljeno izven MOM):	Ana Mandl, strokovna sodelavka VI	UVIZSVRD	9.5.2022	
Dodatni pregled na predlog pripravljavca	Metka Rokсандić, Predsednica Sveta za starejše MOM		10.5.2022	
Dokument parafiral podžupan: (obkrožite tistega, ki je odgovoren za vaše področje)	Dr. Samo Peter Medved Gregor Reichenberg Alenka Iskra	Kabinet župana		

Gradivo prejela služba MS v fizični in elektronski obliki	Rosana Klančnik	Služba za delovanje mestnega sveta	10.5.2022	
---	-----------------	------------------------------------	-----------	--

Gradivo pregledal v.d. direktor MU	Srečko Đurov	Kabinet župana		
------------------------------------	--------------	----------------	--	--

MESTNA OBČINA MARIBOR
Svet za starejše

MARIBOR, PRIJAZNO MESTO ZA VSE GENERACIJE, TUDI ZA STAREJŠE

Poročilo o delu Sveta za starejše Mestne občine Maribor za leto 2021

pripravil: Tomaž Kšela

Kazalo vsebine

UVOD	5
Povprečna starost nad republiškim povprečjem	5
Negativni naravni prirast že več kot četrto stoletje	5
Nizka stopnja delovne aktivnosti.....	5
Zgolj 38 odstotkov delovno aktivnih prebivalcev.....	6
65 in več let starih 23 odstotkov prebivalcev	6
Starejših krepko več kot mladih	6
DEMOGRAFSKIM SPREMEMBAM SE BO TREBA PRILAGODITI.....	6
Strategija razvoja dolgožive družbe.....	7
Ustanovitev Sveta za starejše Mestne občine Maribor.....	8
SKRB MESTNE OBČINE MARIBOR ZA STAREJŠE V LETU 2021	8
Pomoč na domu.....	8
E-oskrba.....	9
Institucionalno varstvo.....	9
Dnevni center aktivnosti za starejše TOTI DCA.....	10
Svet za starejše Mestne občine Maribor	10
AKTIVNOSTI SVETA ZA STAREJŠE V LETU 2021	11
Konstituiranje Sveta za starejše	11
Metode dela Sveta za starejše.....	11
Načrt dela Sveta za starejše	12
Epidemija	12
Aktivnosti ob Mednarodnem dnevu starejših 1. oktobru 2021	12
Info-fon 65+	14
Pobude občanov in občanov (podane preko Info-fona 65+ in na stojnicah ob Mednarodnem dnevu starejših)	15
Druge pobude in predlogi Sveta za starejše.....	16
Sodelovanje z društvi in organizacijami, ki združujejo starejše ali jim humanitarno pomagajo	16
Info-center 65+	17
Nekaj številok o aktivnosti Sveta za starejše.....	17
MESTNA OBČINA MARIBOR ZA SOCIALNO VARNOST STAREJŠIH IZ PRORAČUNA ŽE NAMENJA PREKO 4,8 MILIJONA EVROV	17
SODELOVANJE Z MEDIJI.....	18

UVOD

V zadnjih desetletjih se je življenjska doba krepko podaljšala, kar je civilizacijska pridobitev, hkrati pa nataliteta upada, kar je značilno za razvite države, v katerih spoštujejo pravice žensk.

Povprečna starost nad republiškim povprečjem

V Mestni občini Maribor je bilo po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) sredi leta 2021 blizu 113 tisoč prebivalcev. Število moških in žensk je bilo skoraj izenačeno – žensk je bilo samo 60 več. **Povprečna starost** prebivalcev je bila 44,8 leta (v Sloveniji 43,7 leta, v mestih z blizu ali nad 50 tisoč prebivalci pa v Kopru 44,1 leta, v Celju 44,5, v Kranju 42,7 in v Ljubljani 42,7 leta). Mimogrede, povprečna starost okoli 748 milijonov Evropejcev je 43 let, 389 milijonov Severnoameričanov 39 let, 653 milijonov Latinoameričanov 31 let, 4,6 milijarde Azijcev 32 let in 1,3 milijarde Afričanov 20 let.

Negativni naravni prirast že več kot četrto stoletje

Naravni prirast v Mariboru, ki je negativen že več kot četrto stoletje, je bil negativen tudi lani: umrlo je 767 več Mariborčanov in Mariborčank, kot se jih je rodilo. V nekaterih primerljivih mestih v Sloveniji je bil naravni prirast pozitiven (Ljubljana, Kranj), v nekaterih pa včasih negativen, v glavnem pa pozitiven. Skupni selitveni prirast prebivalstva pa je v Mariboru med višjimi med primerljivimi mesti v Sloveniji. Tako je skupni prirast prebivalstva v Mariboru na tisoč prebivalcev pozitiven. V covidnem letu 2020 se je število prebivalcev na tisoč prebivalcev povečalo za 9,1, medtem ko se je v Celju zmanjšalo za 10,1, v Ljubljani za 2,4, v Kopru pa se je povečalo za 12,1. Naravni prirast se bo še zmanjševal, ker se bo število žensk v rodnem obdobju zmanjševalo.

Nizka stopnja delovne aktivnosti

Pomembna je tudi **stopnja delovne aktivnosti** prebivalcev (izračunamo jo tako, da število delovno aktivnih oseb starih od 20 do 64 let delimo s celotnim prebivalstvom v isti starostni skupini). V Mariboru je leta 2021 znašala 58,1 odstotka, v Celju 67,3, v Kopru 67,8, v Kranju 69,2 in v Ljubljani 66. V Sloveniji je stopnja delovne aktivnosti znašala 66 odstotkov.

Zgolj 38 odstotkov delovno aktivnih prebivalcev

Sicer pa je bilo lani sredi leta v Mariboru nekaj več kot 42.000 **delovno aktivnih** prebivalcev, kar znaša 38 odstotkov vseh prebivalcev. V Kranju je bilo delovno aktivnih 44,8 odstotka v Celju pa 43,7 odstotka prebivalcev, v Sloveniji v celoti pa skoraj 909.500, kar je nekaj več kot 43 odstotkov vseh prebivalcev.

65 in več let starih 23 odstotkov prebivalcev

V Mariboru je bilo lani, torej leta 2021, 65 let in več (65+) starih 23 odstotkov prebivalcev, kar je najvišji delež med primerljivimi mesti v Sloveniji. V Celju je bilo 65+ prebivalcev 21,2 odstotka, v Kopru 21,2 odstotka, v Kranju 19,6 odstotka in v Ljubljani 19,7 odstotka. V Sloveniji je bilo lani 20,7 odstotka prebivalcev starih 65+.

Starejših krepko več kot mladih

Zanimiva je tudi starostna struktura prebivalcev v Mariboru. Podatki so iz leta 2021. Mladih v starosti od 0 do 18 let v nobeni letni generaciji ni bilo več kot 1000 (izjemi so bili štiri letniki in sedem letniki, ki jih je bilo 1008 oziroma 1025). V generaciji stari 19 let jih je bilo 1.155, v generacijah od 20 do 32 let jih je bilo praviloma več kot 1300 in manj kot 1500, v generacijah starih od 33 do 71 let pa jih je bilo praviloma več kot 1500 oziroma 1600. Ti podatki kažejo na to, da so mlajše generacije znatno manj številne kot starejše.

Iz starostne strukture prebivalcev Maribora je razvidno, da je bilo lani starejših prebivalcev od 60 do 79 let krepko več kot starih od 0 do 19 let. Prvih je bilo nekaj več kot 26.500, drugih pa nekaj več kot 19.500. Starih med 80 in 84 je bilo nekaj več kot 3.500, starih 85 in več let pa nekaj več kot 7.000. (Starih med 0 in 9 let je bilo 9.551, od 10 do 19 let 9507, od 60 do 69 let 15.014 in od 70 do 79 let 11.552. Starih od 40 do 50 let je bilo 15.951 prebivalcev.)

DEMOGRAFSKIM SPREMEMBAM SE BO TREBA PRILAGODITI

Demografske spremembe v Sloveniji, tudi v Mariboru, so dejstvo, saj se prebivalstvo hitro stara. Po podatkih sodeč je ta proces še posebej izrazit v Mariboru, ki je staro industrijsko središče. Temu je treba prilagoditi obstoječe sisteme in ureditve ter tako izkoristiti zmogljivosti spremenjene starostne strukture prebivalstva. Ustvariti je treba nove možnosti in priložnosti za kakovostno življenje vseh generacij in za dostojno staranje. Zato so potrebne

prilagoditve na številnih področjih: trgu dela, izobraževanju in usposabljanju, ureditvi sistemov socialne zaščite, bivalnem in delovnem okolju, na področju civilnega in političnega udejstvovanja ter na drugih področjih.

Strategija razvoja dolgožive družbe

Ključen dokument za iskanje najboljših rešitev na tem področju je Strategija dolgožive družbe, ki jo je vlada sprejela že sredi leta 2017, žal pa pristojna ministrstva še vedno niso izdelala akcijskega programa za njeno uresničevanje, čeprav so bila to dolžna storiti.

Omenjena strategija prinaša razvojna izhodišča, ključne poudarke nove paradigme, vizijo in cilje ter predloge možnih usmeritev. Kot piše v njenem uvodu Slovenija z njo sledi mednarodnim dokumentom in pobudam na temo odzivanja na demografske spremembe, h katerim je pristopila; med ključnimi je Madridski mednarodni akcijski načrt o staranju kot temeljni dokument na ravni Združenih narodov, ki obravnava to tematiko. Strategija dolgožive družbe je oblikovana na konceptu aktivnega staranja, ki poudarja aktivnost in ustvarjalnost v vseh življenjskih obdobjih, skrb za zdravje in medgeneracijsko sodelovanje ter solidarnost. To bo zagotovilo blaginjo in kakovostno življenje prebivalstva s poudarkom na medgeneracijskem sodelovanju ter zavedanju pomena kakovostnega staranja. Usmeritve izhajajo tudi iz zavedanja, da so človekove pravice enake za vse ljudi, ne glede na starost. Usmeritve, ki kažejo smer potrebnih prilagoditev in sprememb, so razdeljene v štiri sklope oziroma stebre:

1. zaposlenost/delovna aktivnost (prilagoditve na trgu dela, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem, zagotavljanje zadostnega obsega delovne sile z neto priseljevanjem);

2. samostojno, zdravo in varno življenje vseh generacij (sistemi socialne zaščite, dostopnost do zdravstvenih storitev in dolgotrajne oskrbe, skrb za zdravje, zmanjševanje neenakosti v zdravju);

3. vključenost v družbo (medgeneracijsko sodelovanje, prostovoljstvo, uporaba IKT za komunikacijo, preprečevanje diskriminacije in nasilja v družbi, politično udejstvovanje);

4. oblikovanje okolja za aktivnost v celotnem življenjskem obdobju (prilagoditve v gospodarstvu, bivalnih razmer in prometne ureditve s podporo IKT in tehnoloških rešitev).

Strategija odgovarja na izzive, ki čakajo našo družbo že danes in še bolj v prihodnosti.

Ustanovitev Sveta za starejše Mestne občine Maribor

V okviru prizadevanj za uresničitev Strategije dolgožive družbe se je že konec 2017 Mestni svet Mestne občine Maribor na 31. redni seji seznanil in potrdil gradivo Varstvo starejših v Mestni občini Maribor. Prav tako se je seznanil s Strategijo dolgožive družbe, ki jo je potrdila Vlada RS v letu 2017. Imenovanje Sveta za starejše je ena izmed nalog, ki smiselno povzema predloge ukrepov iz navedenih dokumentov.

V okviru prizadevanj za uresničitev Strategije dolgožive družbe in že omenjenega gradiva Varstvo starejših v Mestni občini Maribor je bil v Mariboru ustanovljen Svet za starejše pri Mestni občini Maribor. Predlog za njegovo ustanovitev so na pobudo Sindikata upokoјencev Slovenije oblikovali in dali omenjeni sindikat in tedanje vodstvo Desusa v Mariboru, vodstvo Totega Dnevnega centra aktivnosti v Mariboru in predstavniki društev upokoјencev v Mariboru in Podravju.

Na osnovi omenjenega predloga je Svet za starejše 7. oktobra 2020 s sklepom ustanovil župan Mestne občine Maribor Saša Arsenovič kot svoj posvetovalni organ. V sklepu je opredelil tudi njegove poglobitve naloge. Naloga sveta je spremljanje razmer s področja življenja starejših oseb in seveda dajanje ustreznih pobud in predlogov ter soustvarjanje strategij, politik in aktivnosti občine, ki zadevajo življenja starejših. Poleg tega ima še druge naloge iz področja problematike starejših.

SKRB MESTNE OBČINE MARIBOR ZA STAREJŠE V LETU 2021

Mestna občina Maribor je v letu 2021 v okviru svojih pristojnosti veliko pozornosti posvečala skrbi za starejše.

Pomoč na domu

Mestna občina Maribor je ustanoviteljica javnega socialnovarstvenega zavoda Center za pomoč na domu Maribor. Zavod izvaja storitev pomoč na domu kot javno službo ter programe socialnega servisa in projekte za razvoj dejavnosti.

Pomoč na domu je socialnovarstvena pravica, opredeljena v Zakonu o socialnem varstvu, regulira jo Pravilnik o standardih in normativih za opravljanje socialno varstvenih storitev, Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen

socialnovarstvenih storitev in Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev, ki natančno določajo vsebino, upravičence, izvajalce, normative, metodologijo za oblikovanje cen in merila za oprostitev pri plačilu te socialnovarstvene storitve.

Iz proračuna občine se storitev pomoč družini na domu sofinancira najmanj v višini 50 odstotkov subvencije k ceni storitve za vse uporabnike in še sofinanciranje cene storitve v višini oprostitve za upravičenca ali druge zavezanca, kot odloči Center za socialno delo z odločbo ali nalaga zakon. Plačilo neposredne socialne oskrbe krijejo uporabniki sami in njihovi svojci v skladu s plačilno sposobnostjo. Ceno storitve določa pristojni organ izvajalca programa (Svet zavoda), soglasje k ceni pa izda pristojni organ občine (Mestni svet), ki lahko odloči tudi o dodatnem subvencioniranju iz sredstev proračuna.

Cena za uporabnika trenutno znaša 5,31 evra na uro, ob nedeljah 7,44 evra na uro, za praznike in dela proste dneve znaša 7,97 evra na uro.

E-oskrba

E-oskrba predstavlja sodoben pripomoček za varno bivanje starejših v domačem okolju. V domu uporabnika se namesti posebna oprema, ki omogoča hitro in enostavno sprožitev klica na pomoč s pritiskom na gumb na obesku ali na varovani enoti. Uporabniku storitve E-oskrbe nudi pomoč usposobljeno zdravstveno osebje v asistenčnem centru, ki je na razpolago 24 ur na dan in o sproženem klicu obvesti tudi svojce.

Mestna občina Maribor z javnim razpisom za subvencioniranje socialno varstvene storitve socialnega servisa oskrbe na daljavo zagotavlja pomoč občanom pri kritju stroškov uporabe storitve e-oskrbe, in sicer z mesečno subvencijo v višini 10 evrov za obdobje 24 mesecev. Do subvencije so upravičene fizične osebe s stalnim prebivališčem v Mestni občini Maribor, ki morajo izpolnjevati en pogoj iz vsaj dveh različnih kriterijev javnega razpisa. Kriteriji so opredeljeni po kategorijah, in sicer kot starostni pogoj, bivanjske okoliščine, bolezensko stanje in socialni položaj vlagatelja.

Institucionalno varstvo

Ta finančno najobsežnejša socialno varstvena pravica v občinskem programu socialnega varstva je opredeljena v Zakonu o socialnem varstvu, Pravilniku o standardih in normativih za opravljanje socialnovarstvenih storitev, Pravilniku o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev in Uredbi o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev. Je namenjena starejšim od 65 let in mlajšim invalidnim osebam, ki so se zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih razlogov odločili, da se preselijo v institucijo, stanovanjsko

skupino ali drugo družino, ki uporabnikom nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcijo doma ali lastne družine. Institucionalno varstvo obsega osnovno oskrbo, socialno oskrbo in zdravstveno varstvo v skladu z veljavno zakonodajo.

Osnovno in socialno oskrbo plačujejo uporabniki oziroma zavezanci sami. Pod določenimi pogoji, na osnovi izdane odločbe Centra za socialno delo pa to storitev (do)plačuje delno ali v celoti lokalna skupnost. Plačilo zdravstvenih storitev zagotavlja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Sofinanciranje programov za starejše

Sofinanciranje programov za starejše preko javnih razpisov:

- Razpis za sofinanciranje programov društev upokojencev v MOM
- Razpis za sofinanciranje socialno varstvenih in humanitarnih programov
- Razpis za sofinanciranje programov za krepitev zdravja
- Razpis za sofinanciranje letnega programa športa, ki za šport starejših namenja 13.000 EUR letno, prav tako pa sofinancira programe za vse generacije, npr. Športni vikend Maribora, Športna pomlad, Mestni tek in druge, v katere se vključujejo tudi starejši

Dnevni center aktivnosti za starejše TOTI DCA

Društvo TOTI DCA Maribor, je medgeneracijski dnevni center aktivnosti, namenjen povezovanju, vključevanju in druženju pretežno starejših ter tudi mlajših uporabnikov. Je prostor, kjer starejši aktivno preživijo prosti čas z vključitvijo v številne brezplačne delavnice in tečaje. Poslanstvo društva je delovanje v dobro starejših v pokoju, tistih, ki se nanj pripravljajo, dolgotrajno brezposelnih in tistih, ki želijo v družbi ostati aktivni ter ohraniti kvalitetno življenje.

Svet za starejše Mestne občine Maribor

V svoj proračun za leto 2021 je Mestna občina Maribor uvrstila tudi delovanje Sveta za starejše. Njegove naloge pa so opredeljene širše in ne zadevajo samo socialnega varstva starejših, temveč mora svet problematiko starejših obravnavati celostno ter si prizadevati za njihovo vključenost v družbeno, kulturno in politično življenje in odločanje v mestu, pa tudi na trg dela, dokler to sami želijo. Starejših, ki predstavljajo skoraj četrtino prebivalcev, ni mogoče izključevati, temveč jih je treba vključevati v oblikovanje vseh politik v mestu.

AKTIVNOSTI SVETA ZA STAREJŠE V LETU 2021

Konstituiranje Sveta za starejše

Župan je 7. oktobra 2020 s sklepom imenoval člane Sveta za starejše.

Konstitutivna seja Sveta za starejše je bila 16. novembra 2020. Na njej so člani sprejeli poslovnik, za namestnika predsednice Metke Roksandić imenovali Marjana Holca in se dogovorili za oblikovanje delovnih skupin, županu pa so se zahvalili za ustanovitev in imenovanje sveta, ki bo bdel nad uresničevanjem interesov in potreb starejših na območju Mestne občine Maribor.

V začetku leta 2021 so se člani Sveta za starejše sestali na drugi seji in oblikovali delovne skupin: za mobilnost (vodi jo Metka Roksandić); za sobivanje in bivanje v domovih za starejše (Jelka Kolmanič); za aktivno življenje (Inge Krunić); za zakonodajo (Metka Roksandić); za zdravje (Zmago Turk) za ozaveščanje, informiranje in stike z mediji (Tomaž Kšela) in za pomoč osebam z demenco in njihovim svojcem (Lidija Breznik).

Metode dela Sveta za starejše

Svet za starejše deluje na svojih sejah, na katerih obravnava aktualna vprašanja povezana z interesi, potrebami ter družbenim položajem in vlogo starejših v mestu. Svet na sejah oblikuje stališča, pobude in predloge ter jih posreduje pristojnim in javnosti.

Svet o določenih perečih in aktualnih vprašanjih, ki pestijo starejše, ter o razvojnih dilemah v zvezi s tem, organizira okrogle mize in posvete, na katere vabi predstavnike organizacij starejših in strokovnjake ter predstavnike medijev.

Prav tako svet organizira posamezne dogodke za informiranje in ozaveščanje najširše javnosti o problematiki starejših, pa tudi za pomoč starejšim (Mednarodni dan starejših 1. oktober, opozorilo na aktualen velik problem itd.)

Žal v letu 2021 zaradi epidemije covida 19 Svet za starejše ni mogel razviti vseh metod svojega delovanja, saj zaradi preprečevanja širjenja novega korona virusa skladno s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje ni mogel organizirati posvetovanj, okroglih miz, srečanj in drugih oblik delovanja, ki za seboj potegnejo zbiranje in druženje večjega števila ljudi. Zato pa je Svet za starejše prakticiral tiste metode delovanja, ki so bile v tem času z zdravstvenega vidika dopustne (seje preko spleta; sestajanje brez gostov, ki bi jih sicer vabili; in podobno). Pri načrtovanju svojih aktivnosti so člani sveta imeli nenehno v vidu, da so ravno starejši v epidemiji covida najbolj ogrožena kategorija prebivalstva.

Načrt dela Sveta za starejše

Svet za starejše je že na začetku načrtoval svoje delo, vendar programa dela zaradi negotovosti, povezane z epidemijo covid-19, ni mogel natančno doreči. Članice in člani so se dogovorili, da bodo poskrbeli za pripravo analize stanja na področju starejših v Mariboru ter pripravili akcijski načrt. Načrtovali so tudi anketo (poizvedbo) o potrebah starejših, dogovorili pa so se tudi za ustanovitev telefona za starejše Info-fon 65+ ter za javno predstavitev problematike starejših ob Mednarodnem dnevu starejših 1. oktobra. Pri analizi stanja so izhajali iz izkušenj in spoznanj v okviru aktivnosti Starejši za starejše, raziskave NIJZ o demenci, integrirane oskrbe, ambulate za starejše in drugih dosedanjih aktivnosti in raziskav na tem področju.

Epidemija

Epidemija covid-19 je nastopila takoj po konstituiranju Sveta za starejše. Zato ni presenetljivo, da so člani sveta najprej opozorili na nekatere probleme starejših, povezane z njo. Takrat je bil največji problem, da svojci praktično niso mogli obiskovati svojih bližnjih v domovih za starejše, kar je bilo za oboje zelo boleče. Svet za starejše dal pobudo županu, naj mestna občina zagotovi sredstva za testiranje obiskovalcev v domovih za starejše in jim s tem olajša stike s svojci, ki jih imajo v domovih. Opozoril je tudi na kadrovske podhranjenosti, pomanjkanje jasnih navodil in težave z logistiko in opremo ter na še nekatere probleme, ki so takrat pestili domove za starejše na območju mestne občine.

Aktivnosti ob Mednarodnem dnevu starejših 1. oktobra 2021

Svet je uspešno in odmevno obeležil Mednarodni dan starejših, 1. oktober. Na ta dan je pripravil Dan odprtih vrat Sveta za starejše MOM na Trgu svobode, kjer je svoje delo predstavljal ves dopoldne na dveh stojnicah, ki ju je obiskalo veliko starejših in drugih zainteresiranih. Na stojnicah so člani sveta obiskovalcem odgovarjali tudi na vprašanja v zvezi s problematiko starejših. Največ zanimanja je bilo za vprašanja povezana z uvedbo brezplačnega mestnega in medkrajevnega prometa.

Prvi oktober je za mednarodni dan starejših ljudi razglasila Organizacija združenih narodov leta 1990. Na ta dan je prilika izraziti starejšim spoštovanje,

jim priznati njihov prispevek družbi. Leta 2021 je bilo geslo praznika starejših »Digitalna enakost za vse starosti«.

Svet za starejše Mestne občine Maribor je ta dan obeležil z dnevom odprtih vrat in pogovori, obveščanjem in svetovanjem na Trgu svobode v Mariboru, o čemer so predhodno obvestili medije na tiskovni konferenci. Člani Sveta so bili ta dan od 9.00 do 12.00 na voljo starejšim za vprašanja glede različnih področij življenja, od aktivnega življenja, zdravja in dostopa do osebnega zdravnika, do sobivanja in bivanja v domovih za starejše, za bivanje doma in svetovanje za vse, kar je potrebno v povezavi s tem (preurejanje bivalnih prostorov, pomoč na domu in podobno).

Varuhinja bolnikovih pravic je bila na voljo za nasvete, informacije glede zdravja, skupaj s predstavnico društva Spominčica pa tudi glede pomoči pri demenci.

Prav posebno zanimanje je poželo informiranje o začetku delovanja Info-fona 65+ s 1. oktobrom 2021 na telefonski številki 080 22 01 za brezplačne klice za informacije o vsem, kar zanima oziroma potrebujejo starejši za boljše in prijetnejše življenje v Mariboru. V ta namen so razdeljevali nalepke z imenom in številko brezplačne telefonske linije.

Predstavniki Marproma so dajali informacije glede ureditve brezplačnega prevoza, delili so tudi obrazce za ureditev brezplačnega prevoza za vse, ki si ga še niso uredili. Prav tako so obveščali o možnosti prevoza z mini električnim vozilom Maistrom, ki nima začrtane poti in postajališč. Znotraj območja za pešce vas lahko zapelje, kamor koli želite, prav tako pa vozi do tržnice na Koroški cesti in Lenta. Vožnjo z Maistrom lahko naročite na telefonsko številko 030 700 035 ali ga ustavite v središču mesta in prosite za vožnjo do zelenega cilja. Vozilo je namenjeno starejšim, gibalno oviranim, vsem, ki želijo svoj nakup udobneje prenesti na zeleno lokacijo, turistom, oz. vsem, ki si želijo kratkega predaha na poti po mestu.

Ob tem so v Svetu za starejše nagovorili starejše z obrazcem z informacijami o delovanju, nalogah in ciljih Sveta za starejše. Ob informacijah je bila dodana rubrika za pobude in predloge, kaj bi v Mariboru izboljšali, uredili in storili, da bi mesto preoblikovali v mesto, prijazno starejšim. Upamo, da bomo na ta način prejeli prve informacije, kaj starejši v Mariboru najbolj pogrešajo.

Z obiskom dneva odprtih vrat so bili člani sveta zelo zadovoljni. Pokazalo se je, da so starejši željni informacij o vsem, kar zadeva starejše, da si želijo biti vključeni in biti enakovreden del družbe. Dogajanja se je udeležila tudi podžupanja Alenka Iskra in tako izrazila podporo Svetu za starejše v imenu Mestne občine Maribor. O dogodku so obveščali tudi mediji, na primer Radio Maribor, Večer, RTV Slovenija, net tv, itd.

Info-fon 65+

Svet za starejše je ob Mednarodnem dnevu starejših 1. oktobra 2021 uvedel tudi telefon za informiranje in svetovanje starejšim Info-fon-65+, ki je oktobra, novembra in decembra delal poskusno na brezplačni številki 080 22 01.

Info-fon 65+ je brezplačna telefonska številka, namenjena starejšim od 65 let. Na številko 080 22 01 se odzovejo svetovalci – prostovoljci, ki starejšim nudijo informacije in pomoč na področjih aktivnega življenja, mobilnosti, javnega prevoza za starejše, področju domov za starejše, varnega življenja doma, pomoči na domu, pokojninskih in socialnih pravic in podobno. V letu 2021 je bilo daleč največje povpraševanje za informacije o ureditvi brezplačne vozovnice Slovenija.

Info-fon 65+ deluje vsak delovnik od 9. do 13. ure.

Prostovoljci, največ med njimi je članov sveta za starejše, so veseli tudi predlogov za izboljšanje kakovosti življenja starejših v mestu, informacij o pomanjkljivostih, slabostih in ovirah za varno in kvalitetno življenje. Program sofinancira Mestna občina Maribor.

Pobude občanek in občanov (podane preko Info-fona 65+ in na stojnicah ob Mednarodnem dnevu starejših)

Na Dnevu odprtih vrat in preko Info-fona 65+ je Svet za starejše pridobil več pobud starejših občanek in občanov za ureditev določenih vprašanj. Mnoge je že posredoval pristojnim službam in organom, nekatere pa še proučuje in jih bo dodatno razdelal ter posredoval odgovornim. Med predlogi, ki jih je svet že posredoval naprej odgovornim, so tudi naslednji:

1. Plačilo izdelave karte za prevoz v višini 3 evre za upravičence z najnižjimi dohodki. Dejstvo je, da imajo tisti s 400 evri socialne pomoči ali s sredstvi do 591 z varstvenim dodatkom, še vedno premalo sredstev za preživetje in bodo težko odtrgali še 3 EUR za izdelavo karte za brezplačni prevoz. Raje bodo ostajali doma. Če pa bi jim stroške izdelave krila občina, pa bi si zanesljivo uredili brezplačno karto, malo večje razdalje več ne bi bile problem, bili bi bolj motivirani k aktivnemu življenju in bi bili bolj vključeni. Na ta način bi prišli do tistih, ki so izolirani. Za občino bi bil to enkraten strošek, ki ne bi pomenil večje obremenitve proračuna, imel pa bi velik učinek.

2. Razširitev cone vožnje brezplačnega vozila Maister. Prejeli smo predloge, da se cona vožnje Maistra razširi, in sicer do UKC Maribor, Fontane in Tomšičevega drevoreda. Vozilo Maister ni registrirano za vožnjo izven cone za pešce, vendar bodo podali pobudo, da se nabavi drugo električno vozilo, ki bo lahko vozilo v širšem območju Maribora (električno vozilo). To bi znatno izboljšalo mobilnost starejših in invalidov

3. Uskladitev trajanja zelenega signala na semaforiziranih prehodih za pešce. Vsi se srečujemo pri prehodu čez Titovo cesto na Partizansko z zelo kratkim intervalom za pešce – le 8 s, prečkati pa je treba kar 4 vozne pasove. Ne samo starejši, tudi mlajši tu pridejo le do polovice, ko se prižge rdeča. Tudi invalidi in osebe z gibalnimi težavami se počutijo ogrožene ob prehajanju tega dela ceste. Podobno stanje je še na nekaterih drugih prehodih. Predlagajo, da

se to skladi vsaj na toliko, da lahko prečkaš cestišče v zelenem času. Seznam pomembnih lokacij, kjer je potrebna uskladitev, se dopolni s strani članov.

4. Postavitev klopi v centru mesta in ob sprehajalnih poteh. Svet je na osnovi pobud občank in občanov pripravil seznam lokacij, kjer je postavitev klopi potrebna oziroma zaželjena in ga posredoval pristojnim službam.

Druge pobude in predlogi Sveta za starejše

Svet za starejše je ob razpravah o različnih aktualnih vprašanjih tudi sam oblikoval več pobud in predlogov.

Tako je Svet za starejše dal županu pobudo, naj mestna občina podpre izdajo dovoljenja za uvedbo novega študijskega programa stomatologije na Medicinski fakulteti v Mariboru.

Člani Sveta so se zavzeli za ustanovitev Info-točke za starejše, kjer bi starejšim nudili informacije in nasvete v zvezi z uveljavljanjem njihovih pravic in jim nasploh z nasveti pomagali pri reševanju njihovih problemov. Marsikateri starejši občan ali občanka ne more rešiti svojega problema, ki niti ni velik, ker ne pozna dovolj delovanja sistema.

Svet je opozoril tudi na problem, da si vsi občani in občanke ne morejo izbrati svojega osebnega zdravnika, ker jih je premalo. Zavzeli so se, da bi v zvezi s tem pristojni pripravili analizo.

Delovna skupina Sveta za starejše za zdravje je v sodelovanju z delovno skupino Sveta invalidov za zdravje načrtovala izvedbo posveta o dostopnosti do zdravstva, ki pa je bil zaradi skokovitega poslabšanja epidemije odpovedan. K sodelovanju so povabili predstavnike ZD dr. Adolfa Drolca Maribor in UKC Maribor, ki so pripravljeni sodelovati tudi v bodoče.

Svet je z društvom Spominčica sodeloval tudi v pripravah na konferenco o demenci in oskrbi starejših, ki je bila septembra.

Svet za starejše je dal tudi pobudo za ureditev večgeneracijskih centrov v Mariboru. Cilj bi moral biti, da bi vsaka mestna četrt oziroma krajevna skupnost prej kot slej dobila svoj medgeneracijski center.

Sodelovanje z društvi in organizacijami, ki združujejo starejše ali jim humanitarno pomagajo

Svet si prizadeva za izboljšanje pogojev za delovanje društev in organizacij, ki združujejo starejše ali jim pomagajo s svojimi humanitarnimi aktivnostmi.

Tako so se članice in člani sveta seznanili s programom Starejši za starejše, ki ga izvajajo društva upokojencev, načrtujemo pa tudi seznanitev z delovanjem humanitarnega društva Upornik, ki izredno veliko pomaga socialno ogroženim, med katerimi so zlasti starejši. Tako se namerava Svet za starejše postopoma seznaniti z dejavnostjo številnih društev in organizacij, ki bodisi združujejo starejše ali jim pomagajo, s ciljem, da si skupaj z njimi prizadeva za izboljšanje pogojev za njihovo delovanje.

Info-center 65+

Svet za starejše namerava v letu 2022 nadaljevati projekt Info-fon 65+, ki ga želi nadgraditi še z osebnim svetovanjem v Info-center 65+.

Trenutno pa že obstaja na DCA svetovalnica, ki pa je bolj namenjena za psihične in socialne zadeve. Izvajajo pa tudi razne delavnice, kjer sami izvajajo različna popravila. Tako so sami po sebi že razvili pomoč pri računalniku, izpolnjevanju vlog. Zato je pomembna tudi oseba, ki bo to vodila. V Info-centru 65+ bodo delovali prostovoljci.

Nekaj številok o aktivnosti Sveta za starejše

Svet za starejše se je leta 2021 sestel na 7 sejah, člani sveta so imeli tudi dva delovna sestanka in sestanek s podžupanjo in podžupanom. Poleg tega so se sestale tudi nekatere delovne skupine sveta, čeprav je bilo njihovo sestajanje zaradi covida povezano z nemajhnimi težavami.

MESTNA OBČINA MARIBOR ZA SOCIALNO VARNOST STAREJŠIH IZ PRORAČUNA ŽE NAMENJA PREKO 4,8 MILIJONA EVROV

Mestna občina Maribor je ob sprejemanju proračuna za leto 2021 namenila za različne potrebe starejših kar precej sredstev. Samo za socialno varstvo starejših je bilo v proračunu na voljo preko 4,8 milijona evrov (za Center za pomoč na domu preko 1,2 milijona; za institucionalno varstvo starejših občank in občanov 3,6 milijona evrov; za stroške delovanje Sveta za starejše 2 tisoč evrov itd.)

V ta okvir pa niso všteta sredstva, ki jih mestna občina iz proračuna nameni za subvencioniranje stanarin starejšim, za subvencije prevoznim podjetjem za brezplačen mestni promet za starejše in drugo

Napačno pa bi bilo, če bi nastal vtis, da Svet za starejše skrbi samo za reševanje socialnih problemov starejših. Nasprotno. Svet si je in si bo prizadeval, da bi

starejši dali svoj prispevek k oblikovanju vseh politik v mestu, saj predstavljajo skoraj četrtino prebivalstva. Cilj sveta je, da bi postal Maribor prijazno mesto za vse generacije, tudi za starejše.

SODELOVANJE Z MEDIJI

Svet za starejše je dobro sodeloval z mediji, ki so za informiranje in ozaveščanje starejših in najširše javnosti izjemno pomembni. Pred Mednarodnim dnevom starejših 1. oktobrom 2021 je pripravil novinarsko konferenco, ki je bila dobro obiskana in zelo odmevna. Še posebej dobro je bilo sodelovanje z Radiom Maribor, ki tudi sam preko radijskih valov zbira pobude občanov in občank za izboljšanje razmer v mestu, ter z Večerom in s še nekaterimi medijskimi hišami. Člani sveta s posameznih področij so bili novinarjem na voljo tudi za izjave o določenih aktualnih vprašanjih.

Viri:

1. Pri pripravi poročila sem poleg lastnih zapisov uporabil zapisnike Sveta za starejše;
2. Poročilo o aktivnostih Sveta za starejše ob Mednarodnem dnevu starejših 1. oktobru 2021;
3. Spletna stran Mestne občine Maribor;
4. Proračun Mestne občine Maribor za leto 2021;
5. Strategija razvoja dolgožive družbe;
6. Gradivo Varstvo starejših v Mestni občini Maribor;
7. Podatki Statističnega urada Republike Slovenije;
8. Sklep o ustanovitvi Sveta za starejše Mestne občine Maribor;
9. Drugo gradivo;